

Unmasking the True Self: Insights on Megillas Esther

Rabbi Shmuel Silber

1. Days of Deliverance: Rav Yosef Dov HaLevi Soloveitchik (page 47)

The Megillah is a very simple book and a very profound book. Read as a book of past events, it is simple. Whoever understands Hebrew can read the Megillah and understand its story. On the other hand, the Megillah is also a very difficult book if it is viewed not as a book of the past, but as a book of the present and the future, a book about human nature and the Jewish destiny in the Diaspora. Our Sages say that Esther sent a letter to the Sanhedrin, containing one request—that they commit the story to writing for generations to come (*Megillah 7a*). This means that our Sages believed that the book had permanent value, not only as recorded history, but as a book of Jewish destiny.

2. מגילת אסתר פרק א

א ויהי בימי אחשוורוש הוא אחשוורוש המלך מהודו ועד-כוש שבע ועשרים ומאה מדינה: ב בימים ההם נשבת המלך אחשוורוש על פסא מלכותו אשר בשושן הבירה: ג בשנת שלוש למלכו עשה משתה לכל-שריו ועבדיו חיל | פנים ומדי הפרתמים ושרי המדינות לפניו: ד בהראתו את-עשר כבוד מלכותו ואת-יקר תפארת גדולתו ימים רבים שמונים ומאת יום: ה ובמלואת | הימים האלה עשה המלך לכל-העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד-קטן משתה שבעת ימים בחצר גנת ביתן המלך:

1. Now it came to pass in the days of Ahasuerus -- he was the Ahasuerus who reigned from Hodu to Cush, one hundred twenty-seven provinces. 2. In those days, when King Ahasuerus sat on the throne of his kingdom, which was in Shushan the capital. 3. In the third year of his reign, he made a banquet for all his princes and his servants, the army of Persia and Media, the nobles, and the princes of the provinces [who were] before him. 4. When he showed the riches of his glorious kingdom, and the splendor of his excellent majesty, many days, yea one hundred and eighty days. 5. And when these days were over, the king made for all the people present in Shushan the capital, for [everyone] both great and small, a banquet for seven days, in the court of the garden of the king's orchard.

3. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד א

רב ושמואל; חד אמר: מלך פיקח היה, וחד אמר: מלך טיפש היה. מאן דאמר מלך פיקח היה – שפיר עבד דקריב רחיקא ברישא, דבני מאתיה כל אימת דבעי מפייס להו. ומאן דאמר טפש היה – דאיבעי ליה לקרובי בני מאתיה ברישא, דאי מרדו ביה הנך – הני הוו קיימי בהדיה.

4. מגילת אסתר פרק ט

כ ויכתב מרדכי את-הדברים האלה וישלח ספרים אל-כל-היהודים אשר בכל-מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: כא לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום-חמשה עשר בו בכל-שנה ושנה:

20. And Mordecai inscribed these things and sent letters to all the Jews who were in all the provinces of King Ahasuerus, both near and far, 21. to enjoin them to make the fourteenth day of the month of Adar and the fifteenth day thereof, every year,

5. רש"י אסתר פרק ט פסוק כ

(כ) ויכתב מרדכי - היא המגלה הזאה כמות שהיא:

6. מגילת אסתר פרק ט

כט וכתב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תקף לקים את אגרת הפורים הזאת השנית: ל וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות אחשוורוש דברי שלום ואמת: לא לקים את ימי הפורים האלה בזמניהם כאשר קים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קימו על נפשם ועל זרעם דברי הצמות וזעקתם:

29. Now, Queen Esther, the daughter of Abihail, and Mordecai the Jew wrote down all [the acts of] power, to confirm the second Purim letter. 30. And he sent letters to all the Jews, to one hundred twenty-seven provinces, the realm of Ahasuerus, words of peace and truth, 31. to confirm these days of Purim in their appointed times, as Mordecai the Jew and Esther the queen had enjoined them, and as they had ordained for themselves and for their seed, the matters of the fasts and their cry.

7. רש"י אסתר פרק ט פסוק כט

(כט) את כל תקף - חוקפו של גם של אחשוורוש ושל המן ושל מרדכי ושל אסתר: השנית - לשנה השנייה חזרו ושלחו ספרים שיעשו פורים:

8. מגילת אסתר פרק י

א וישם המלך אחשורוש [אחשוורוש] | מס על הארץ ואי היים: ב וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדלת מרדכי אשר גדלו המלך הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס:

1. And King Ahasuerus imposed a tribute on the land and on the Isles of the sea. 2. And all the acts of his power and his might and the full account of Mordecai's greatness, how the king advanced him-are they not written in the book of the chronicles of the kings of Media and Persia?

9. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד א

אמר רב שמואל בר יהודה: שלחה להם אסתר לחכמים: קבעוני לדורותי שלחו לה: קנאה את מעוררת עלינו לבין האומות. שלחה להם: כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי ופרס.

10. ספר כאיל תערג (הרב אליקים לבנון)

- (A) הרברים הללו יכולים לשמש כפתח להבנת המגילה. מרדכי היהודי, המשנה למלך אחשוורוש מצטווה על ידי המלך לכתוב בספר דברי הימים את פרשת המן. שהרי כך דרכו של אחשוורוש, לתעד הכל בספר הזכרונות, כמעשה בגתן ותרש.
- (B) המגילה כולה נכתבת להגדיל שמעו של אחשוורוש ולהשביע רצונו. לשם כך מפאר מרדכי מידי פעם את גדולתו ואת עשרו ואף את חכמתו של אותו אשר ציווה לכתוב את המגילה.
- (C) עדות לכך הם גם הפסוקים החותמים את מגילת אסתר, בפרק י: "וישם המלך אחשוורוש מס... וכל מעשה תוקפו הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס".
- (D) הספר אשר נכתב ע"י מרדכי, מתורגם לכל עם ועם כלשונה, אולי אף זאת ע"י מרדכי "מרדכי בלשון" (נחמיה ז, ז) "שפותח דברים ודורשן ויודע שבעים לשון" (מנחות סה, א). ונשלוח ספרים אלו לכל מדינות המלך וגם "אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש" (אסתר ט, כ) ספר זה הוא מגילת אסתר, לכבודו של אחשוורוש.
- (E) מעתה ברור אם כן, מדוע לא נזכר שם שמים במגילה. הן אחשוורוש הוא הכל יכול, החכם, העשיר וכו'. וכי יעלה על הדעת בספר זה לכתוב שם שמים? הרי זו פגיעה בגדולתו של אחשוורוש, וכן לא יעשה.

11. ספר כאיל תערג (הרב אליקים לבנון) דף 7

מה לא עושה אחשורוש כדי להתכבד?
את כל מרצו הוא משקיע בשני הדברים: מלכות וכבוד. הוא מוכן לערוך
משתה בן מאה ושמונים יום, כדי להראות לעיני הכל את כבודו ועושרו.
”והשתיה בדת אין אונס, לעשות רצון איש ואיש” כי בן דרכו של חולה גאון,
להשביע רצונו של כל אחד ואחד, שהרי כלם למקטנם ועד גדולם צריכים
לשבת ולפאר שם המלך.
מחלת הגאון גורמת לאדם לעשות מעשי שטות, וגם אחריהם, הוא נראה
חכם גדול בעיני עצמו. דוגמא לדבר, המשתה שבעת הימים, בחצר גינת ביתן
המלך. פותח אחשורוש את אתריו השונים בפני כל.

12. רש"י אסתר פרק א פסוק א

המלך - שמלך מטעמו ולא היה מזרע המלוכה:

13. Day of Deliverance: Rav Yosef Dov HaLevi Soloveitchik (page 49)

to Ethiopia. The term “*ha-molekh*, who was reigning,” has the connotation of attempting to rule, of subjugating, of organizing the government, of being fearful of failure. The fact that Ahasuerus was not yet firmly entrenched is responsible for many of the strange events. He was involved in solidifying his empire, and he judged every event in terms of how it would affect his rule over his kingdom. Had Ahasuerus been sure of himself, he would have acted differently.

14. מלבי"ם אסתר פרק א פסוק א

א. לבאר הפרשה הזאת צריך אני להקדים הקדמה אחת, הנה המלכת המלך בימים הקדמונים כממשלות המצריים הכשדיים והפרסיים והמדיים היתה על אחת משתי דרכים: א) המולך ע"י בחירת העם שהסכימו על איש אחד להמליכו עליהם: ב) המולך כיד חזקה שכבש מדינה ומלך עליהם בעל כרחם כמ"ש על נמרוד,

ב. ומזה עמדו אז שני מיני ממלכות: א) ממלכה מוגבלת, והוא שמשרת המלך על העם היתה לה גבול ידוע, וזה היה לרוב במלך שנתמנה ע"י בחירת העם, שאז בעת בחירתם אותו שמו חוק למשפט המלך אשר מלך עליהם עד כמה תתפשט כחו וממשלתו, וע"פ הרוב מלך כזה נשבע בעת מלכותו

לשמור הנמוסים והדתות אשר במדינה: ב) ממלכה בלתי מוגבלת, והוא שהמלך היה לו רשות לעשות כחפצו ואך לפעמים שאל בעצת שרי העצה, וגם היה יכול לשנות דתות וחקי המדינה ולחקוק חוקים אחרים תחתיהם, באופן שהוא היה המלך והמחוקק בעצמו.

ג. והנה בין שני מיני הממלכות האלה, חמשה הבדלים: א) המולך ממלכה מוגבלת. המלך היה שומר המדינה, והיה ראש המדינה לעשות משפטיהם וללחום מלחמתם וכל עניניהם, והם משועבדים לו לדברים הצריכים לצורך הכלל כמו המס וכדומה, אבל המולך ממלכה בלתי מוגבלת בחזקה כמו סנחריב ונבוכדנצר, המדינה היתה משועבדת אליו, וכולם היו נחשבים עבדיו והיה לו רשות לעשות בהם כחפצו כאשר יעשה הארון בעבדו מקנת כספו: ב) המולך ממלכה מוגבלת, האוצרות בגנזי המלכות היו שייכים אל המדינה, ומי שמלך ממלכה בלתי מוגבלת, האוצרות היו שייכים לו לבדו, כמו פרעה ונבוכדנצר: ג) המולך ממלכה מוגבלת לא היה אפשר לו לעשות דבר כללי אם לא בהסכמת שרי העצה, ובממלכה בלתי מוגבלת היה יכול לתקן ולהרוס הכל לבדו בלי נטילת עצה ורשות כללי: ד) שהראשון היה נתון תחת דתי המדינה ולא היה אפשר לו לעבור על דתות הקבועים, והשני הוא היה המחוקק והיה יכול לתקן חוקים אחרים כנ"ל: ה) המולך ממלכה מוגבלת לא היה אפשר לו לשנות עיר המלוכה לקבוע המלכות במקום אחר, רק היה צריך לישב על כסא מלכות המלכים אשר לפניו בעיר אשר זכתה בה מקדם, אבל המולך בלי הגבלה היה יכול לשנות כחפצו:

ד. ע"פ הקדמה הזאת נבא אל הבאור, הנה אחשוורוש כפי קבלת חכמינו היה תחלה הדיוט, ואח"כ ע"י עשרו מלך על מדי ופרס ונתחזק במלכותו, עד שכבש כל המדינות קכ"ז במספר ביד חזקה. והנה כל האפרכיות האלה היו שייכים תחלה למלכות בבל, ועד עתה עמד כסא המלכות בבבל ... אבל בשושן לא היה כסא המלוכה ... ובעת שכבש כל הממלכות האלה, למען תקיים המלכות בידו, לקח את ושתי שהיתה מזרע נבוכדנצר לו לאשה, והיה היתה יורשת עצר, ומצדה היה המלכות מגיע לו גם בירושה, עפ"י היה המלכות נכון בידו, או מצד הכבוש שכבשם ביד חזקה ומצד זה היה יכול למלוך עליהם ממלכה בלתי מוגבלת או מצד הנחלה ע"י ושתי אבל מצד זה היתה מלכותו מוגבלת, ויען שבתחלת מלכותו נפתו המדינות לקבל עול מלכותו ולהכבש תחתיו בחשבם שהמלכות מגיע לו בירושה ע"י ושתי, ומצד זה היה ראשית ממלכתו מלכות מוגבלת, והוא רצה להשתרר עליהם בחזקה בממלכה בלתי מוגבלת, היה זה עקר התחבולה במה שחוישב הכסא בשושן, ובמה שעשה המשתה הגדול הזה, ובמה שצוה להביא את ושתי לפניו, כל אלה היו עצות עמוקות להוציא מגמתו אל הפועל להשתרר עליהם גם השתרר, וכמו שיתבאר, ולכן הקדים ויהי בימי אחשוורוש הוא אחשוורוש המולך וכו', מספר כי אחשוורוש לא היה מזרע המלוכה, וגם לא עלה על מלכותו בהדרגה עד שתחלה יהיה מלך על מדינה אחת עד שישכח שהיה הדיוט תחלה ואח"כ התגבר לאט לאט, רק ויהי בימי אחשוורוש, בימים ההם שעוד היה אחשוורוש והדיוט, בימים ההם בעצמם הוא אחשוורוש המולך מהודו ועד כוש, באופן שלא זכרו שמלך במדינה פלונית מלך מהודו ועד כוש, ורק זכרו שאחשוורוש הדיוט מולך מהודו ועד כוש, וגם בימים ההם מלך על שבע ועשרים ומאה מדינה, ולא היה בין הדיוטתו למלכותו העצום משך זמן, רק בימי הדיוטתו פתאום נתהווה מלך עצום ומושל עמים רבים:

15. מלבי"ם אסתר פרק א פסוק ט

... הנה עתה היו נשואי ושתי כסילון ממאיר בעיניו כי ע"י נשואי ושתי נחשב כאלו מעצמם קבלוהו למלך ע"י ירושת ושתי ... ולא על ידה בא למלוכה, כי נהפוך הוא שהיא מלכה על ידו, באופן שלא יצדק לקראה בשם המלכה ושתי, רק ושתי המלכה, כי אין מלכותה מצד עצמה רק ע"י אחשוורוש, ושמה קדם למלכותה, והאות הראשון לזה היה במשתה אשר עשתה, שאם היתה יורשת עצר והוא

מלך על ידה, הלא היה ראוי שתעשה גם היא משהו אל השרים, אחר שהיא העיקר במלוכה, וגם שיהיה המשהו בבית מלכותה המיוחד לה מצד עצמה שהיא המולכת מצד עצמה, אבל לא היה כן, רק גם ושתי המלכה מצד שהחליט שעיקר ענינה הוא ושתי המלכה ששמה קודם למלכותה ואין מלכותה רק על ידו, לזה לא עשתה רק משהו נשים לא אל השרים והעמים, וזאת שנית שהמשהו היה רק בבית המלכות אשר למלך אחשורוש, באופן שמורה שהיא אין לה בית מלכות בפ"ע, רק לו לבדו יאתה המלוכה:

16. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצו סעיף ח

... ומה שנהגו ללבוש פרצופים כפורים, וגבר לזכר שמלת אשה ואשה כלי גבר, אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונין אלא לשמחה בעלמא; וכן בלבישת כלאים דרבנן. וי"א דאסור, <ה> אבל המנהג כסברא (ל) הראשונה.

17. ערוך השולחן אורח חיים הלכות מגילה סימן תרצו סעיף יב

ומה שנהגו בימים קדמונים בלבישת פרצופים משעטנז ושל איש לאשה עכשיו לא נהגו כן ... דעתה בעונותינו הרבים ערבה כל שמחה ואין אנו במדריגה זו [ומ"ש הרמ"א בסעיף ח' הוא לקיים מה שנהגו בימיו ולא עכשיו]:

18. ספר טעמי המנהגים תתצ"ב

תתצ"ב טעם שנהגו להשתנות במלבושים שונים בזמן הסעודה ושמחת פורים, ולא דבר ריק הוא, שהוא לזכר מה שאמרו רז"ל, הם לא עשו אלא לפנים (מה שהשתחוו בימי נבוכדנצר), אף הקביה לא עשה עמהם אלא לפנים, ע"כ משתנים בזמן השמחה במלבושים שונים ולא ניכר הפנים של מי הוא (בני יששכר, ועיי' לעיל סעיף קצי"ג):